

TÜRKİYE'DE EKONOMİK ANLAMDA KAÇAKÇILIK SUÇLARI VE GÜVENLİK UYGULAMALARI (2017-2018)

Zeynep Müjde SAKAR*

Öz

Dünya, suç örgütlerinin kolayca birbirleriyle irtibat sağlayabildikleri ve teknolojinin de yardımıyla birçok suçu daha kolay ve farklı yöntemler kullanarak işleyebildikleri küresel bir duruma gelmiştir. Bu yönü ile suç örgütleri birçok bağlantısı olan organizasyonlar şeklinde ifade edilebilir. Maksimum maddi kazanç hedefiyle hareket eden bu organizasyonlar için yüksek getirisi olan suç faaliyetleri ve bölgeler, her zaman yasa dışı yatırım yapılabilecek potansiyel alanlar olarak belirlenmiştir. Yapılanma boyutuna baktığımızda ise örgütlü suçlar için standart bir organize suç yapılanmasından söz edilemez. Yapılanmada böyle bir farklılaşma olsa da, suç işlemek amacıyla kurulan bu örgütler faaliyetlerini kararlılık içinde ve planlı olarak sürdürmek noktasında aynı özellikleri sergilemektedirler.

Türkiye, bir yandan içinde bulunduğu coğrafi konumunun bir takım sosyal, ekonomik ve kültürel avantajlarından faydalanırken, diğer yandan sınır bölgelerine olan yakınlığını ile ekonomik olarak tehdit altında bulunmaktadır. Özellikle kaçakçılık suçları ile hareket halinde olan suç örgütlerinin Türkiye üzerine yönelik veya Türkiye üzerinden gerçekleştirdikleri kaçakçılık faaliyetlerinden olumsuz yönde etkilenmektedir. Türkiye'yi ekonomik ve sosyal olarak olumsuz etkileyen kaçakçılık, çok boyutlu, çok aktörlü, değişken yapıya sahiptir. Kaçakçılık suçları, niteliği itibarıyla doğrudan sınır ihlali yapılmak suretiyle ya da temel gümrük işlemlerine aykırı hareket edilerek gerçekleştirilmektedir. Çeşitlilik ve işleniş yöntemleri açısından geniş bir yelpazeye sahip olan kaçakçılık suçları, düşük maliyetle yüksek kazanç sağlaması sebebiyle organize suç ve terör örgütlerinin faaliyet alanı içerisinde yer almaktadır.

Bu çalışma ile kaçakçılık suçu ve kaçakçılık suç türlerinden; Akaryakıt Kaçakçılığı, Tütün ve Tütün Mamulleri Kaçakçılığı, Alkollü İçki Kaçakçılığı, Emtia Kaçakçılığı ile Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı Suçları ile mücadelede gerçekleşen uygulamalar ve bu uygulamaların ekonomik yansımalarının üzerinde durularak değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmeler İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü

* Doc. Dr. Harran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü,
zeynep.sakar@harran.edu.tr, Orcid No: 0000-0001-6939-0009
Makale Gönderilme Tarihi: 24 Temmuz 2020 Makale Kabul Tarihi: 20 Ağustos 2020
Makale Türü: Araştırma Makalesi

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Daire Başkanlığından alınan bilgi ve belgelere dayalı olarak Türkiye’de kaçakçılık suçlarının 2012-2017 yıllarına ait verileri baz alınarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Ekonomi, Türkiye, Kaçakçılık, Politika

---

CRIMES OF SMUGGLING AND SECURITY APPLICATIONS IN ECONOMIC SENSE IN TURKEY

Zeynep Müjde SAKAR

Abstract

The world has become a global state where criminal organizations can easily connect with each other and with the help of technology, they can handle many crimes more easily and using different methods. With this aspect, criminal organizations can be expressed as organizations with many connections. Crime activities and regions with high returns for these organizations acting with the target of maximum financial gain have always been identified as potential areas for illegal investment. When we look at the size of the structuring, it is not possible to talk about a standard organized crime structuring for organized crime. Although there is such a difference in the structuring, these organizations established for committing crimes exhibit the same features in order to continue their activities in a determined and planned manner.

Turkey, on the one hand a number of geographic locations in which social, economic and cultural benefited from the advantages, there are economically threatened by the proximity to the other side of the border. Especially with smuggling offenses of criminal organizations or for on-the-move are affected Turkey negatively from smuggling activities they carry out through Turkey. Turkey is adversely affecting economic and social as smuggling, multi-dimensional, multi-actor, is a process variable done. Smuggling crimes are carried out by directly violating the border or by violating basic customs procedures. Smuggling crimes, which have a wide range in terms of diversity and processing methods, are in the field of activity of organized crime and terrorist organizations due to their high earnings at low cost

With this study, smuggling crime and smuggling crime types; Evaluations have been made by focusing on the practices in the fight against Fuel Smuggling, Tobacco and Tobacco Products Smuggling, Alcoholic Beverage Smuggling, Commodity Smuggling and Cultural and Natural Heritage Smuggling Crimes and their economic implications. These assessments

Interior Ministry, Security General Directorate of Anti-Smuggling and Organized Crime Agency, based on information and documents received from the Presidency of the data for the years 2012-2017 has been prepared on the basis of smuggling in Turkey.

Keywords: Crime, Economy, Turkey, Trafficking, Politics

Giriş

Kaçakçılık suçları, doğası nedeniyle doğrudan sınır ihlali yapılmak suretiyle ya da gümrük işlemlerinde usulsüzlük veya yanıltıcı işlemler ile gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte bazı ürün ve eşyaların ülkemizde üretilmiş olsa bile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunundaki (Resmi Gazete, 2007) şartları taşımaması halinde de kaçak olarak tanımlanmaktadır.

Sınır güvenliğinin sağlanması, gümrük kapılarındaki kontroller ve ticari ürünlerin yer aldığı yasal piyasadaki idari denetimler suçla mücadelede büyük önem arz etmektedir. Kaçakçılıkla mücadelede fazla miktarda kaçak eşya yakalanmasından daha çok kaçak eşyayı/ürünü ülkeye sokan, üreten, depolayan, nakleden ve satışı arz eden kaçakçılık örgütlerinin suçtan elde ettikleri gelirlere el konulması oldukça önemlidir. Gelişen dünya şartlarında halkın değişkenlik gösteren ihtiyaçları, arz talep dengeleri, suça konu ürünlerin kaynak ve satışı sunulduğu pazar bilgilerinin takibi, en az suçu işleyen grup, örgüt ve organizasyonların takibi kadar önemlidir.

İthalat ve ihracat hacminin artması, hudut güvenliğinin sağlanması, etkili sınır kontrol mekanizmasının oluşturulması, kolluk birimlerinin etkin mücadele çalışmaları suç örgütlerini yeni yöntemler geliştirmeye sevk etmektedir. Suç ve terör örgütlerinin önemli finans kaynakları arasında yer alan tütün mamulleri ve alkollü içki kaçakçılığı toplum sağlığını tehdit ettiği gibi ülkemiz ekonomisine de olumsuz etkileri vardır. Bu durum ülkemizin vergi kaybı yaşamasına ve yasal ticaretin yapıldığı piyasada haksız rekabete yol açmaktadır. Akaryakıt sektörü de devletin vergi gelirleri arasında önemli paya sahiptir. Bu alanda yapılan kaçakçılık faaliyetleri vergi gelirlerinin azalmasına neden olarak ekonomiye zarar vermektedir. Ayrıca standart dışı kaçak akaryakıtın kükürt oranının yüksek olması nedeniyle hava kirliliğine neden olarak canlı yaşamını tehdit etmektedir. (Resmi Gazete, 2010)

Ülkemiz coğrafi konumu, birçok medeniyete ev sahipliği yapması, kültürel zenginliği gibi özelliklerinden dolayı önemli bir konumdadır. Kültür varlıklarının tarihsel ve kültürel öneminin yanı sıra aynı zamanda maddi değer taşıması, ekonomik koşullara bağlı olarak tarihi eser kaçakçılığı suçunu ortaya çıkarmaktadır. Buna göre kültür varlıkları kaçakçılığı, geçmişten başlayarak günümüze kadar devam etmekte ve yurt içi veya yurt dışından gelen arz-talebe göre hareketlilik kazanmaktadır.

Sınırlar ve Kaçakçılık

İnsanlık tarihi boyunca varlığını sürdürmüş olan suç olgusu, iletişimin ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte hem artan hem de çeşitlenen bir trend içerisinde bulunmaktadır. Bütün bu gelişim süreci neticesinde bütün mamulleri, alkollü içki, emtia, akaryakıt, kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı ile terör ve suçtan kaynaklanan mal varlığı gibi suçlar küresel işbirliği içerisinde çözümlenmeye çalışılmıştır. Ülkemiz, bulunduğu coğrafya itibarıyla yukarıda sayılan ekonomik suçların geçiş güzergahında bulunmaktadır. Türkiye Avrupa, Afrika ve Asya kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı mesafede yer alır. Yani Asya ile Avrupa arasında siyasi ve ekonomik açıdan önemli bir köprü konumundadır. Avrupa’da Yunanistan ve Bulgaristan, Asya’da ise Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan (Nahcivan), İran, Irak, Suriye ile sınır komşudur. Türkiye’nin kara sınır uzunlukları (km) Bulgaristan ile 269, Yunanistan ile 212, Gürcistan ile 276 (Acaristan 128, Gürcistan 148), Ermenistan ile 316, Azerbaycan/Nahcivan ile 18, İran ile 454, Irak ile 331 ve Suriye ile 911 km dir. Deniz Sınır Uzunlukları ise Karadeniz: 1965, Marmara: 1189, Adalar (Ege) Denizi 2805, ve Akdeniz: 1577, Adalar kıyıları 1.067 km dir. Sınırlarının uzunluğu bakımından Türkiye, dünyanın sınırları en uzun olan ülkeleri arasındadır. (Özey, 2002, s. 11-12)

Sınırlarımız içerisinde yer alan Ermenistan sınırı Yaklaşık 316 km’dir. Türkiye-Ermenistan sınırı, Başköy’ün kuzeydoğusundan başlar ve genel olarak Arpaçay ve Aras vadilerini izleyerek sınır oluşturur. Bu sınırimızda Akyaka ve Alican sınır kapıları bulunmaktadır. Ancak, her iki kapı da, Ermenistan’la aramızdaki mevcut sorunlar nedeniyle, kapalı durumdadır. Gürcistan sınırı Karadeniz kıyısındaki Sarp Köyü’nden³⁴ Aktaş (Hazapın) Gölü’nün güneydoğusundaki Başköy (bize ait) yakınlarına kadar uzanan Türkiye-Gürcistan sınırının toplam uzunluğu 276 km’yi bulur. Bunun 128 km’si Acaristan Özerk Cumhuriyeti ile, geri kalan 148 km’si ise Gürcistan iledir. Türkiye ile Acaristan sınırları, 16 Mart 1921’de Türkiye ile Rusya arasında Moskova Antlaşması ile çözülmüştür. Antlaşma gereğince, 28 Mart 1921’de Türk askeri kuvvetleri Acaristan’dan çekilmiş ve Acaristan toprakları Rusya Sovyet Cumhuriyetleri Birliği içine dahil edilmiştir. (Gürün, 1991) Bu sınırimız üzerinde, Sarp (Artvin’de) ve Türkgözü (Ardahan’da) sınır kapıları bulunmaktadır

454 km’lik Türkiye-İran sınırı, Türkiye-Nahcivan-İran sınırlarının kesişme noktasındaki Dil Ucundan başlar ve Irak sınırının başladığı Şapatan (eski adı

³⁴ Türkiye’ye ve Gürcistan’a ait iki Sarp köyü bulunmaktadır. Türkiye Sovyetler Birliği sınırının belirlendiği 1921 yılında köy ikiye bölünmüştür. Bu köyün Gürcistan’da kalan kısmı Sarpi adını taşır.

Kelşim) Geçidi'ne kadar uzanır. Türkiye sınırları arasında tek doğal sınır olarak kabul edilir ve IV. Murat zamanında, 1639'da Kasr-ı Şirin Antlaşması ile belirlenmiş olup, bu sınırimızda daha sonraki yıllarda bazı düzeltmeler yapılmıştır. Türkiye tarafındaki Van Gölü havzası ile İran tarafındaki Urmiye Gölü havzasını birbirinden ayırır. Türkiye ile İran sınır üzerinde, Kapıkule Sınır Kapısı'ndan sonra ikinci işlek sınır kapımız olan Doğubayazıt-Gürbulak Sınır Kapısı bulunmaktadır. Ayrıca, Van'da Kapıköy Sınır Kapısı ve Yüksekova'da Esendere Sınır Kapısı vardır. (Özey, 2002, s. 15) Yaklaşık 331 km uzunluğunda olan Türkiye-Irak sınırı, Şapatan Geçidi'nin güneyinden başlar ve Hakkâri Yöresindeki yüksek ve dağlık bir kesimden geçerek Habur Çayı'nın Dicle Nehri'ne katıldığı noktada sona erer. Irak'la olan sınırimız üzerinde Habur Gümrük Kapısı bulunmaktadır. İstanbul-Bağdat yolu üzerinde bulunan bu gümrük kapısı, Irak'ı Avrupa ülkelerine bağlayan yolun giriş-çıkış kapısı durumundadır. (Özey, 2002, s. 15)

Bulgaristan'la olan sınırimız Lozan Antlaşması (24 Temmuz 1923) ile belirlenmiştir. (Meray, 1970, s. 56-57) Karadeniz kıyısındaki Mutlu dere (eski adı Rezve) ağzında başlayarak Edirne'nin kuzeybatısına kadar uzanan bu sınırimızın uzunluğu 269 km'dir. Bununla birlikte, Türkiye-Bulgaristan sınırı, Türkiye için çok büyük bir stratejik önem taşır. Bulgaristan'ın ülkemize açılan Meriç oluğu, Avrupa ve Güneybatı Asya arasında, Anadolu üzerinden işlemekte olan, demir ve karayollarının giriş-çıkış kapısıdır. Türkiye-Yunanistan ve Bulgaristan sınırlarının kesişme noktasında Kapıkule Gümrük Kapısı vardır. Edirne kentine 18 km kadar uzaklıktaki bu gümrük kapısı, Türkiye'nin en işlek ve en önemli gümrük kapısıdır. Türkiye, demiryolu ve karayoluyla, bu kapıdan Avrupa'ya açılır. Aynı yollardan, Avrupa da Türkiye ve Güneybatı Asya'ya bağlanır. Diğer gümrük kapısı, Kırklareli-Burgaz arasındaki karayolunun geçtiği Aziziye sınır kapısıdır. Bu kapı, çoğu kaynakta, Dereköy sınır kapısı olarak geçer.

Türkiye Yunanistan Sınırı 212 km dir. İpsala Sınır Kapısı Uzunköprü Sınır Kapısı ve Karaağaç Pazarkule sınır kapısı bulunur. İpsala Sınır Kapısı Türkiye'nin Yunanistan'a açılan önemli kapısıdır. Uzunköprü Sınır Kapısı Ülkemizin Yunanistan'a açılan demiryolu sınır kapısı'dır. Bu sınır kapısı da özellikle demiryolunu kullanan turistler tarafından kullanılmaktadır. Karaağaç Pazarkule Sınır Kapısı Türkiye'nin Yunanistan'a açılan ikinci sınır kapısıdır. Pazarkule Sınır Kapısı genellikle günübirlik geçişlerde kullanılan bir kapıdır. Sınır ticaretine kapalı olan kapı, Edirne kent ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Diğer kapı ise Uzunköprü Sınır Kapısıdır.

Azerbaycan ile Dilucu sınır kapısı bulunmaktadır. Türkiye'ye Iğdır üzerinden 18 km.lik kara sınırı vardır. (Atlı, 2003, s. 11) Suriye Sınırı 911 km ile dünyanın en uzun sınırlarından biridir. Suriye ile Cizre Sınır Kapısı

(Şırnak-Cizre), Girmeli Sınır Kapısı (Mardin-Nusaybin) Şenyurt Sınır Kapısı (Mardin), Ceylanpınar Sınır Kapısı (Şanlıurfa) Akçakale Sınır Kapısı (Şanlıurfa) Mürşitpınar Sınır Kapısı (Şanlıurfa) Karkamış Sınır Kapısı (Gaziantep) Çobanbey Sınır Kapısı (Gaziantep) Öncüpınar Sınır Kapısı (Kilis) İslâhiye Sınır Kapısı (Hatay) Cilvegözü Sınır Kapısı (Hatay) Karbeyaz (Yiğitoğlu) Sınır Kapısı (Hatay) Yayladağı Sınır Kapısı (Hatay) olmak üzere 13 sınır kapısı bulunmaktadır. Sınır kapıları Türkiye'nin ticaret hacminde sınırlar önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemiz ile diğer ülkeler arasında iletişimi sağlayan 27 sınır kapısı bulunmaktadır. Bu sınır kapıları içerisinde en önemli sınır kapıları ve buldukları ülkeler şunlardır: Yunanistan ile İpsala, Bulgaristan ile Kapıkule, Gürcistan ile Sarp, Nahçıvan ile Dilucu, İran ile Gürbulak, Irak ile Habur, Suriye ile Cilvegözü ve Ceylanpınar.

Ülkemize kaçak eşya girişinin ağırlıklı olarak kara yolu ile İran, Irak, Suriye, Bulgaristan ve Gürcistan'dan, hava ve deniz yoluyla ise Birleşik Arap Emirlikleri (Dubai), Çin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden gerçekleştirildiği görülmektedir. Komşu ülkeler üzerinden ülkemize getirilen kaçak ürünlerin (cep telefonu, elektronik eşya, ilaç, tekstil ürünleri vb.) önemli bir kısmı Çin kaynaklıdır. Bu amaçla ülkemizdeki yerli üreticiyi korumak amacıyla Çin'den ithal edilen bazı ürünlere karşı kota, gözetim ve anti-damping gibi düzenlemeler getirilmiştir.

Kaçakçılık Türleri

Akaryakıt Kaçakçılığı

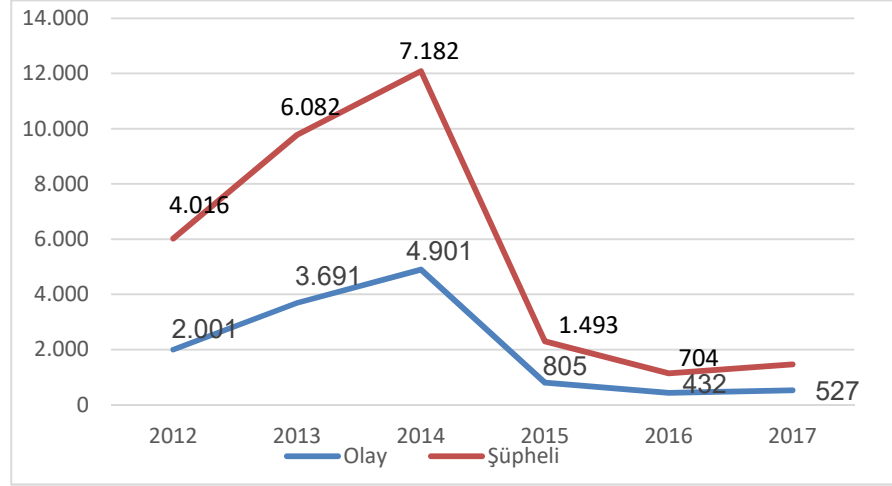
Ülkemizin ekonomik gelişiminde enerji sektörünün önemi yadsınamaz bir gerçektir. Petrol piyasası ise, doğrudan ya da dolaylı olarak etkileşim içinde olduğu sanayi alanları ve akaryakıt piyasası açısından oldukça önemli bir konumdadır.³⁵ Petrol piyasasının hacmi, artan talebe bağlı olarak her geçen gün genişleyerek ekonomik büyümeyi ve istihdamı olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte söz konusu büyüme olgusu, petrol ürünlerine (özellikle akaryakıt ürünlerine) yönelik taleplerin bir kısım illegal yöntemlerle karşılanmasına ve örgütlü suç organizasyonlarının haksız kazanç elde etmesine sebebiyet vermektedir. Bu tür yasadışı faaliyetlerin nitelik ve nicelik olarak artış göstermesi, vergi gelirlerini olumsuz etkilemekte ve ekonomik kalkınmayı sekteye uğratmaktadır.

Akaryakıt kaçakçılığını³⁶ önlemek amacıyla yıllar içerisinde önemli çalışmalar yürütülmekteydi. Bu amaçla akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele

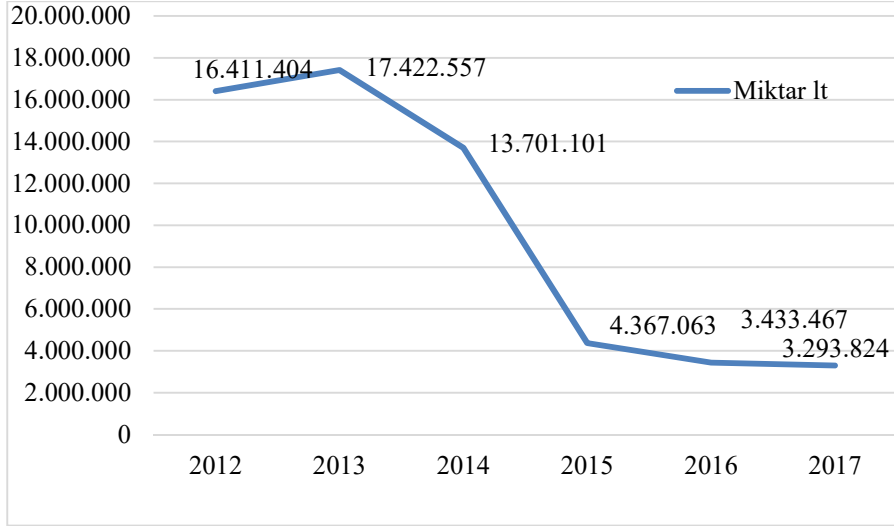
³⁵ Akaryakıt: Benzin, gaz yağı, mazot vb. sıvı yakıtlara verilen isimdir. (Türkçe Sözlük, 2019, s. 60)

³⁶ Kaçakçılık kavramı olarak bir devletin yasalarına karşı gelerek yapılan ticaret anlamına gelir. (Türkçe Sözlük, 2019, s. 1254)

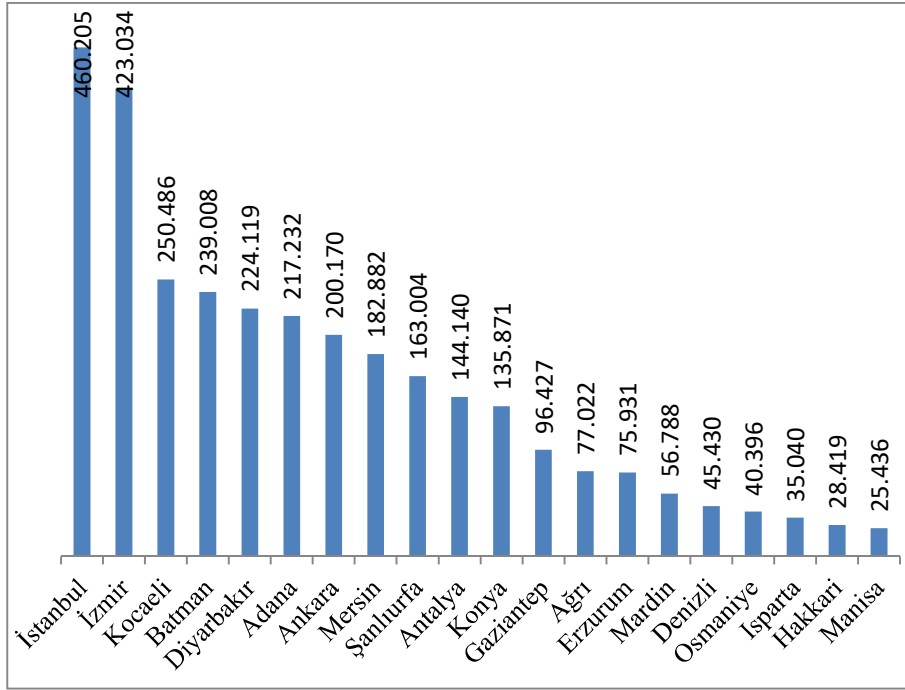
çalışmaları kapsamında, 2017 yılında da birçok çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar neticesinde akaryakıt kaçakçılığı kapsamında 941 şüpheli yakalanmış ve 3.293.824 litre kaçak akaryakıt ile türevleri ele geçirilmiştir. 2017 yılına ait akaryakıt kaçakçılığı verileri incelendiğinde, 2016 yılına göre olay sayısında yaklaşık %22, şüpheli sayısında ise yaklaşık %34'lük artış görülmektedir. Bu bağlamda ülkemizde 2017 yılı içerisinde ele geçirilen kaçak akaryakıtın sebep olduğu vergi kaybının yaklaşık 10.000.000 TL olduğu tahmin edilmektedir.

Grafik-1: Yıllara Göre Akaryakıt Kaçakçılığı Şüpheli ve Olay Sayıları

Grafik-2: Yıllara Göre Ele Geçirilen Kaçak Akaryakıt Miktarları (litre)

Grafik-3: 2017 Yılında En Çok Kaçak Akaryakıt Ele Geçirilen İlk 20 İl (litre)

Akaryakıt kaçakçılığına yönelik 2017 yılında yürütülen çalışmalar ham petrol ve petrol türevi ürünlerin işlendiği, limanı bulunan büyük ve sınırdaki şehirlerimizde yoğunlaşmaktadır. İstanbul başta olmak üzere İzmir ve Kocaeli en çok kaçak akaryakıt yakalanan illerimiz arasında yer almaktadır. 2017 yılında türlerine göre yakalanan kaçak akaryakıt miktarları incelendiğinde, en fazla kaçakçılığı yapılan ürünün motorin yerine ikame edilmek üzere piyasaya sürülen karışımı akaryakıt³⁷ olduğu görülmektedir.

Sınırlardan kaçak akaryakıt girişinin azalmasına bağlı olarak kaçakçılık konusunda faaliyet gösteren suç örgütleri ÖTV iadesi alınabilen akaryakıt/akaryakıt harici petrol ürünleri ile birlikte karışımı akaryakıt ürünlerini kaçak yollarla piyasaya sürmekteydiler. Ayrıca yurt dışından ithal edilen motorini asfalt üretiminde kullanarak, petrol istasyonlarından kayıt dışı satarak vergi kaçakçılığı yapmaktaydılar.

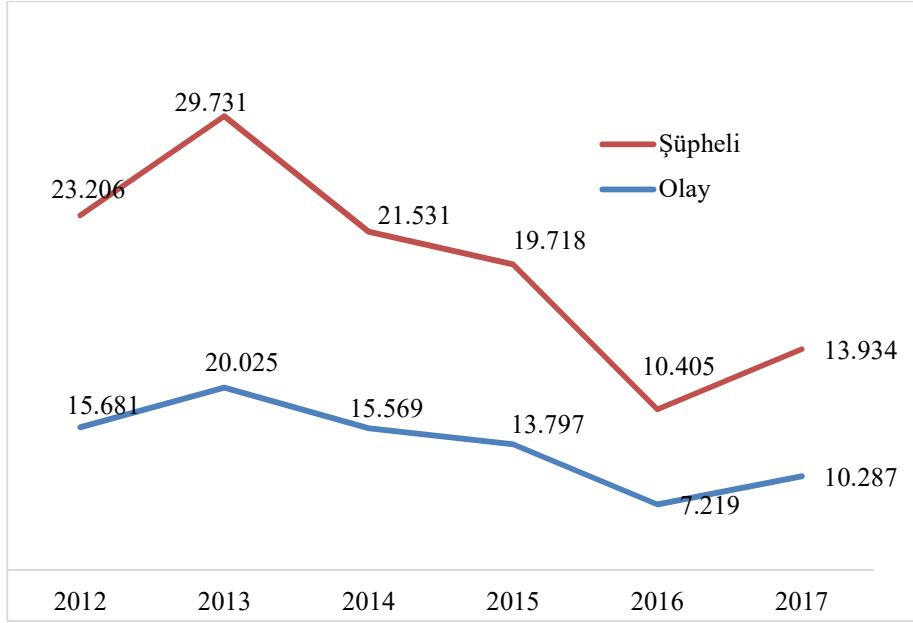
Sınır kapılarından giriş yapan araçların da yolcu muafiyeti kapsamında getirdiği kullanım amaçlı akaryakıt veya gümrük kapıları dışından kaçak olarak sırtçılık yöntemiyle getirdikleri akaryakıt ürünleri de yurt içinde depolanarak tekrar satılmaktaydı. Ayrıca bazı illerden geçen petrol boru hatları kelepçe ile delinerek çalınan ham petrol yasadışı olarak kurulan rafineride işlenerek piyasaya sürülmekteydi.

Tütün Mamulleri ve Alkollü İçki Kaçakçılığı

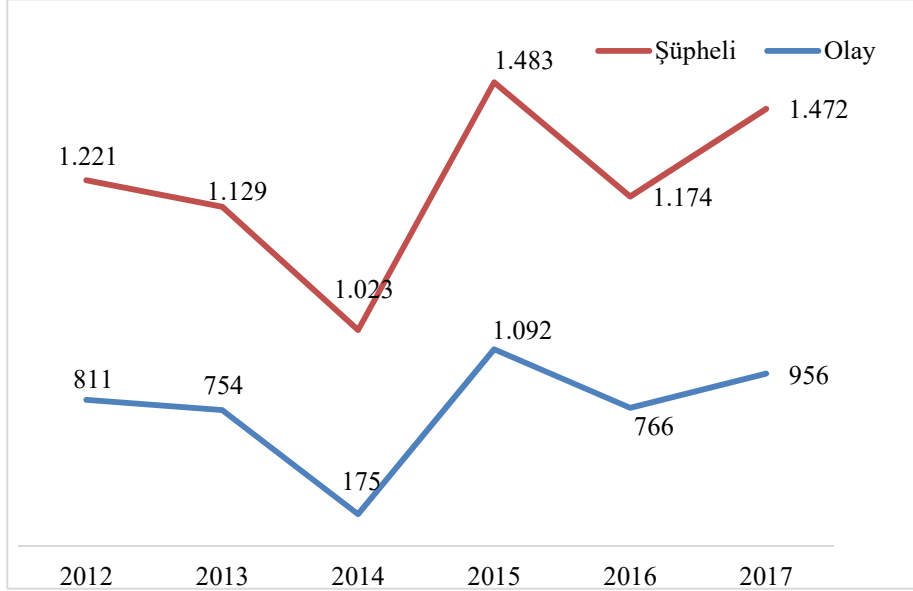
Tütün mamulleri ve alkollü içki kaçakçılığı ile mücadele vergi kaybının önlenmesi, insan sağlığının korunması, terör ve organize suç örgütlerinin finansmanının engellenmesi, haksız rekabetin önüne geçilmesi ve kayıtlı istihdamın temin edilebilmesi açısından önem arz etmektedir. 2017 yılında; Tütün mamulleri kaçakçılığı ile mücadele kapsamında gerçekleşen 10.287 olayda; 42.611.529 paket kaçak sigara ele geçirilerek 13.934 şüpheli yakalanmıştı. Alkollü içki kaçakçılığı ile mücadele çalışmaları kapsamında ise 956 olayda;704.695 şişe alkollü içki ele geçirilerek 1.472 şüpheli yakalanmıştı. 2017 yılında, bir önceki yıla göre tütün mamulleri kaçakçılığı sayısında % 42, şüpheli sayısında %33, kaçak alkollü içki olay sayısında %24, şüpheli sayısında ise %25 lik artış meydana gelmiştir. Ele geçirilen; kaçak alkollü içkilerde %117'lik bir artış yaşanırken, kaçak sigaralarda ise %56'luk bir azalma söz konusu olmuştu.

---

³⁷ Karışımı Akaryakıt, Bitkisel yağ ve bu tür yağ atıklarının toplanıp basit bir süzme işlemi sonucu direk, inceltici kimyasal maddeler ile karışımı neticesinde motorin yoğunluğuna indirilerek veya motorinle belirli oranlarda karıştırılarak elde edilen ürüne verilen isimdir.

Grafik-4: Tütün Mamulleri Kaçakçılığı Şüpheli ve Olay Sayıları.

Grafik-5: Alkollü İçki Kaçakçılığı Şüpheli ve Olay Sayıları.

Tütün Mamulleri Kaçakçılığı

Tütün mamullerinin pazar payının geniş olmasına bağlı olarak kolaylıkla paraya çevrilmesi ve kar getirisinin yüksek olmasından dolayı bu ürünlerin kaçakçılığının yapılmasını cazip kılmaktadır. Özellikle doğu ve güneydoğu bölgelerinde tütün mamulleri kaçakçılığını kazanç yöntemi olarak görmesi suçun işlenme oranını arttırmaktadır.

2016 ve 2017 yıllarında piyasada bulunan kaçak sigara miktarlarının aynı seviyelerde bulunması ile şüpheli ve olay sayısındaki artış olmasına rağmen ele geçirilen kaçak sigara miktarının azaldığı görülmüştür.³⁸ Bu durum ülkemize giriş yapan kaçak sigaranın azaldığını göstermektedir. Yaşanan bu azalmada kara hudut sınırlarımızın güvenliğinin sağlanması konusunda alınan askeri teknolojik ve fiziki tedbirlerin artırılmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

2015 yılında makaron³⁹ ve kıyılmış tütünün birlikte satış zorunluluğunun ortadan kaldırılarak makaronun tek başına satılması, yasadışı kıyılmış ve yaprak tütün ticaretinin artmasına sebep olmuştu. (Resmi Gazete, 2011) Bu durum suç örgütleri tarafından fırsata çevrilmesi neticesinde sarmalık kıyılmış tütün ile içi doldurularak sigara haline getiren makaronların piyasaya sürülmesi yönteminde büyük bir artış yaşandığını göstermektedir. Bu yöntem ülkemizde büyük bir yasadışı piyasanın oluşmasına sebebiyet vermekle birlikte herkes tarafından yoğun olarak kullanılan e-ticaret sitelerinde, kıyılmış tütünleri makaronların içerisine daha kolay ve düzgün şekilde doldurmaya yarayan aletlerin işlevselliğine göre 5 TL ile 25.000 TL arasında satışa sunulmuştu.

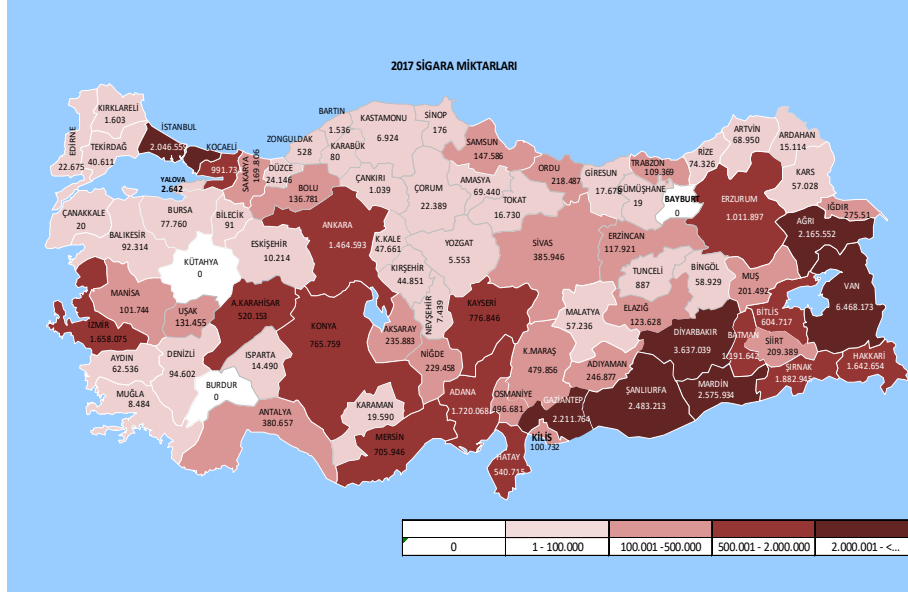
2017 yılına ait verilerden elde edilen bilgilere göre kaçak sigaranın yanında 446.340 adet puro/sigarillo⁴⁰ ile 141 ton sarmalık kıyılmış, nargile ve pipo tütünü ele geçirilmişti. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Raporları, 2017). Doğu ve Güneydoğu sınır hattından ülkemize sokulan kaçak tütün mamulleri sınıra yakın bulunan köylerde depolanarak ve bu ön depolamadan sonra sevkiyatların kolaylıkla yürütülmesi amacıyla güzergâhın başladığı köylere taşınarak depolanmaktaydı. Kaçak tütün mamulleri ülkemiz içerisinde; fiziki orijinalliğinin bozularak sonradan özel olarak yapılmış bölümler bulunan veya sahte gümrük mührü takılmış taşıtlara, Karayolunda taşınan her türlü yasal yüklerin arasına, Kargo gönderileri ve yolcu taşımacılığı yapan şehirlerarası otobüslere gizlenmesi

³⁸ Ülkemizde 2016 ve 2017 yıllarında kaçak sigaraların ülkemizdeki oranlarıyla ilgili olarak yapılan pazar araştırmalarındaki verilerden faydalanılmıştır.

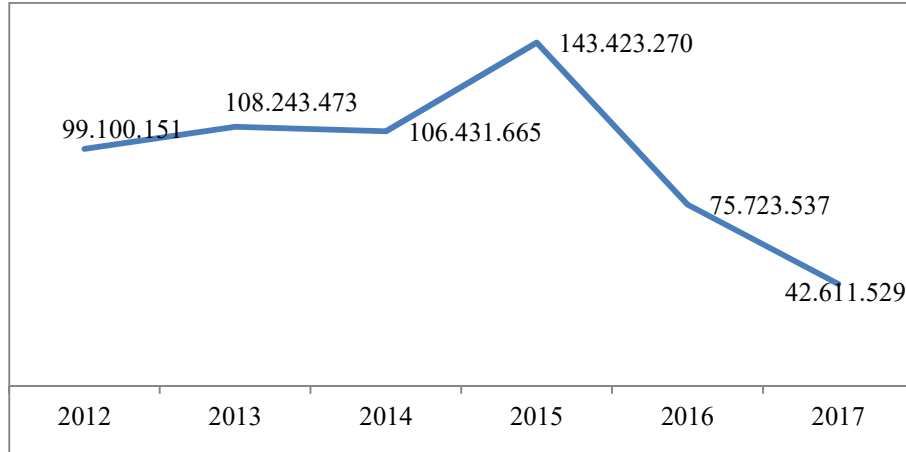
³⁹ Makaron: Sarmalık kıyılmış tütün mamulü tüketiminde kullanılan içi boş sigara tüpü

⁴⁰ Sigarillo: küçük ince puro ile gerçek puro arasındaki ürün

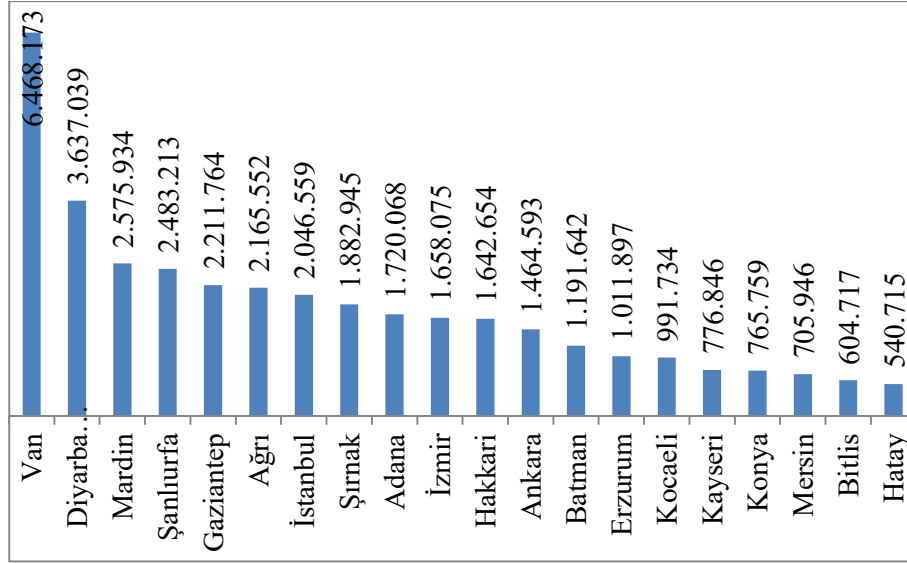
suretiyle parça parça az miktarda nakledilmekteydi. 2017 yılında ele geçirilen sigaraların ülkemiz genelindeki dağılımı grafikteki gibidir.

Harita-1: 2017 Yılında Ele Geçirilen Kaçak Sigaraların İllere Göre Miktarları (Paket)

Grafik-6: Kaçak Sigara Yakalama Miktarları (Paket)

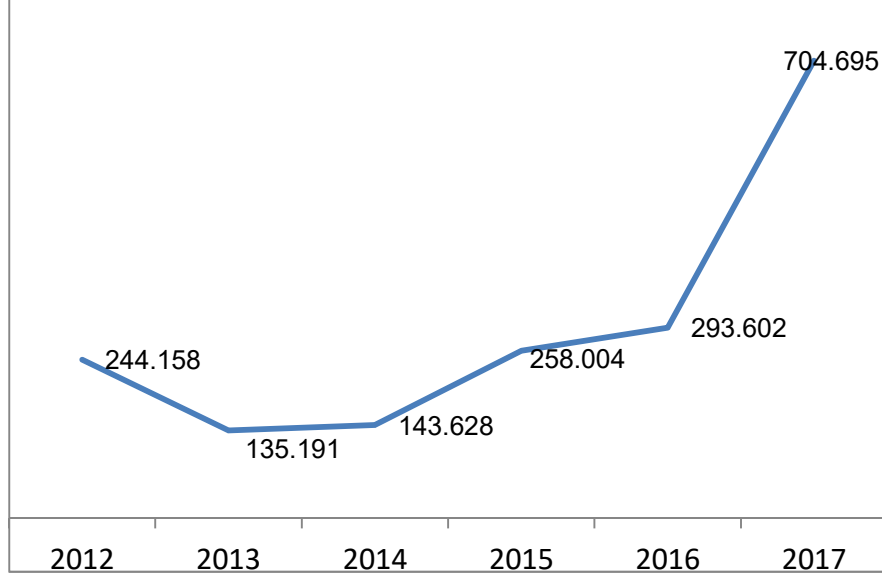
Grafik-7: 2017 Yılında En Fazla Kaçak Sigara Ele Geçirilen 20 İl (Paket)

Alkollü İçki Kaçakçılığı ve Sahteciliği

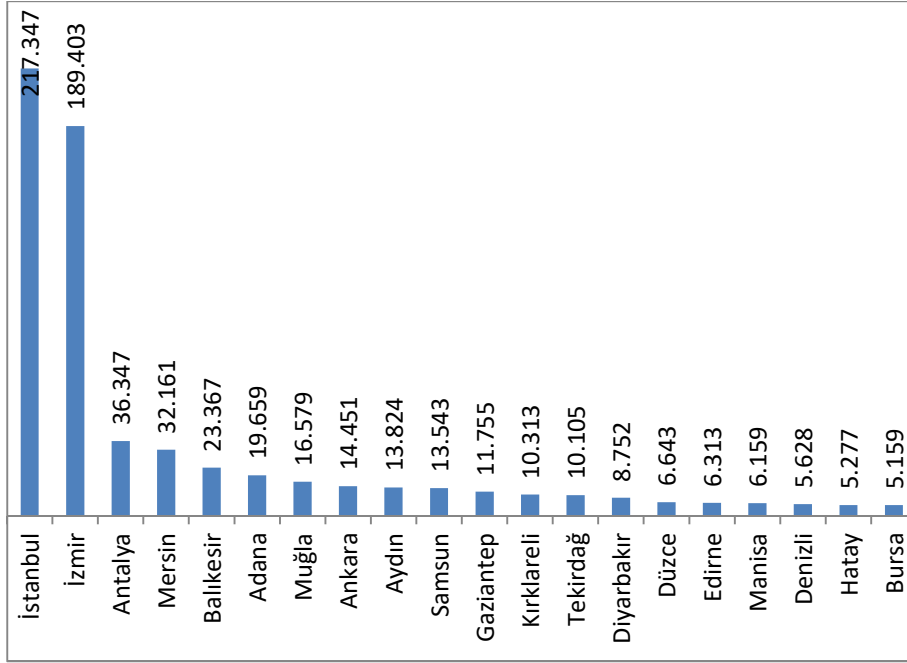
Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine göre üzerlerinde bandrol bulunmayan ya da taklit bandrol bulunan alkollü içkiler kaçak olarak tanımlanmaktadır. (Resmi Gazete, 2007) Dolayısıyla bu alanda gerçekleşen suç faaliyetlerinin iki temel kaynağı ve yöntemi vardır. Birincisi, yurt dışından temin edilen alkollü içkilerin yasa dışı yollardan ülkeye getirilmesidir. İkinci ise ülkemizdeki yasadışı imalathanelerde üretilen ya da sektördeki yasal firmalarca mevzuata aykırı olarak üretilen alkollü içkilerin piyasaya sürülmesidir. Kaçak alkollü içkilerin ülkemize getirilmesinde gümrük kapılarında yolcu muafiyetinin karınca yöntemiyle suiistimal edilmesi ve deniz kara sularına yakın olan ülkelerden yat ile teknelerin kullanılarak sokulması yöntemleri ön plana çıkmaktadır. Genel olarak sahte alkollü içkiler merdiven altı olarak tabir edilen, sağlık açısından uygun olmayan yerlerde ve uzman kişilerce yasadışı imalathanelerde üretilmektedir. Ancak yapılan çalışmalarda İstanbul ve İzmir’de yasadışı imalathanelerin üretim yerlerinin büyük ve sanayi tipi makinelerle donatılmış yüksek kapasiteli imalathaneler olduğu görülmüştür.

Kaçak olarak yurt dışından getirilen ya da sahte olarak üretilen alkollü içkilerin üzerine taklit ya da orijinal bandrol yapıştırılmasına müteakip piyasaya sürüldüğü gözlemlenmektedir. Taklit bandrollerin basımının matbaalarda gerçekleştiği görülmekte iken orijinal bandrollerin ise paravan

şirketler vasıtasıyla veya gerçek olmayan ithalat beyanlarıyla temin edilmektedir. Suça konu ürünlerin satışını kolaylaştırmak amacıyla sahte alkollü içkilere bahsedilen şekillerde bandrol uygulanarak yasal bir görüntü oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Grafik-8: Kaçak Alkollü İçki Yakalama Miktarları (Şişe)

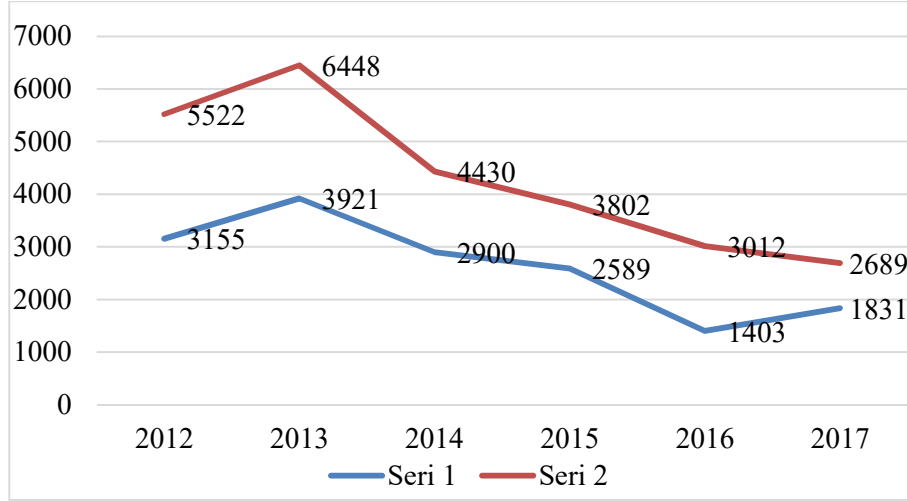

Grafik-9: 2017 Yılında En Fazla Kaçak Alkollü İçki Ele Geçirilen 20 İl (Şişe)

Eşya (Emtia) Kaçakçılığı

Emtia⁴¹ kaçakçılığı ülkemizi ekonomik olarak vergi kaybına uğratan, kimi zaman insan sağlığını tehlikeye sokan ve bu anlamda tüm yönleriyle etkin mücadele edilmesi gereken bir suç türüdür. Nitekim, hijyenik olmayan ortamlarda ve gerekli denetimlerden geçirilmeksizin taşınan, depolanan, paketlenen ve piyasaya sürülen ürünler insan hayatını ve toplum sağlığını tehlikeye sokmaktadır. Günümüzde kaçakçılık suçunun işlenmesinin en önemli nedenlerinden birinin ekonomik etkenler olduğu görülmektedir. Bu durum ise kayıt dışı ekonominin artmasına, haksız rekabetin oluşmasına ve yerli sermayenin zarar görmesine neden olmaktadır. Eşya (Emtia) kaçakçılığı suçlarına yönelik 2017 yılında gerçekleştirilen 1.831 operasyonda 2.689 şüpheli yakalanarak yasal işlem yapılmıştır. Geçen yıla oranla gerçekleştirilen operasyon sayısında %31'lik bir artış sağlanmıştır. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Raporları, 2017)

⁴¹ Emtia: Satılacak mal ve alelhusus kumaş vesaire kıymetli eşya tüccar malı (Sami, 2015, s. 794)

Grafik-10: Eşya (Emtia) Kaçakçılığı Şüpheli ve Olay Sayıları.

Ürün yelpazesi oldukça geniş olan eşya (emtia) kaçakçılığının alt suç başlıkları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır. (Kahveci, 2014, s. 82)

1-Elektronik Emtia Kaçakçılığı (Cep telefonu, tablet vb.)

2-Gıda Ürünleri Kaçakçılığı (Çay, şeker, badem, ceviz, badem vb.)

3-Oto ve Oto Yedek Parça Kaçakçılığı (Otomobil, motosiklet, oto yedek parça vb.)

4-İlaç ve Tıbbi Cihaz Kaçakçılığı (Cinsel ve tıbbi içerikli ilaç, hayvansal ilaç vb.)

5-Kıymetli Taş ve Maden Kaçakçılığı (Altın, gümüş, pırlanta, selenyum, alüminyum vb.)

6-Canlı Hayvan ve Et Kaçakçılığı (Küçükbaş-Büyükbaş hayvan,kırmızı et,evcil hayvan vb.)

7-İhracat Kaçakçılığı (Hayali ihracat)

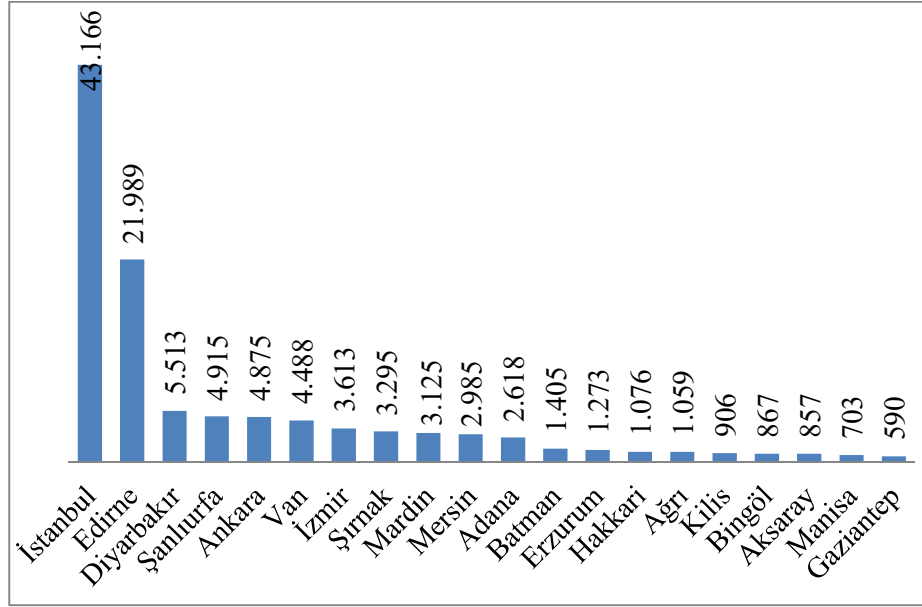
8-Muhtelif Emtia Kaçakçılığı (Tekstil ürünü, kozmetik, gözlük, çakmak, saat, hırdavat vb.)

Elektronik Emtia Kaçakçılığı

Gelişen teknolojiye bağlı olarak cep telefonu başta olmak üzere her türlü elektronik eşyaya olan tüketici talebi gün geçtikçe artmaktadır. Kaçak cep telefonları komşu ülkelerden, gelen şahsi araçlarla, yolcu ve yük taşımacılığında kullanılan araçlarda bulunan düzenekler vasıtasıyla, sırtçılık

yöntemiyle, farklı ve eksik beyanda bulunmak suretiyle, ithalat yoluyla ülkemize sokulmaktadır.

Grafik-11: 2017 Yılında En Fazla Kaçak Cep Telefonu Ele Geçirilen 20 İl (Adet)

Gıda Ürünleri Kaçakçılığı

Sağlıklı olmayan ortamlarda denetimden uzak üretilen, ambalajlanan, depolanan ve nakliye edilen gıda ürünleri insan sağlığı açısından büyük riskler taşımaktadır. Gıda kaçakçılığı ile etkin mücadele edilmesi, ülke ekonomisi ve yerli üreticilerin korunması konusunda sağladığı katkının yanında, insan sağlığı açısından da bir çok kazanımı beraberinde getirmektedir.

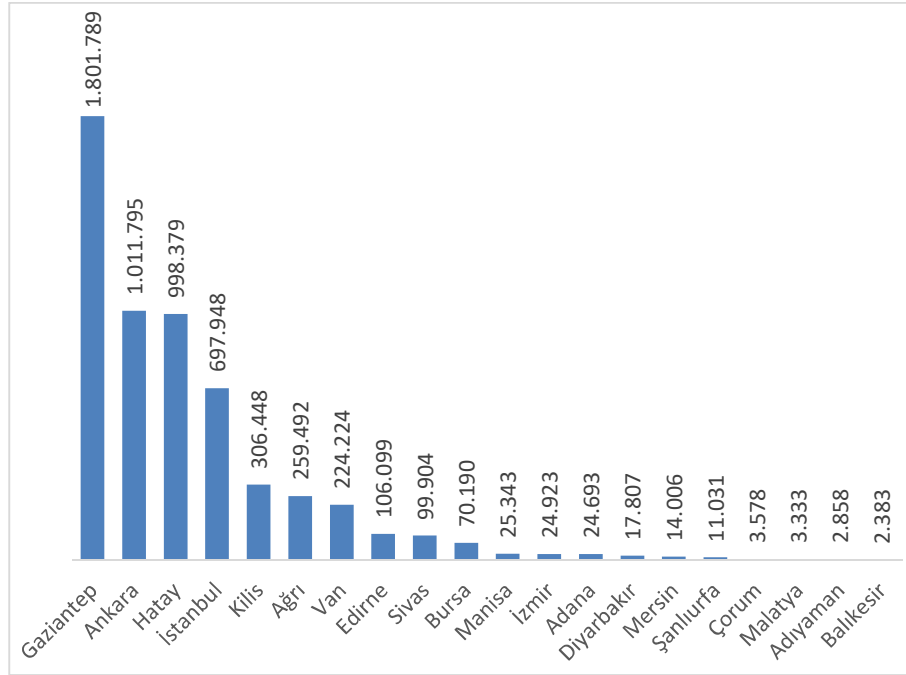
Oto ve Oto Yedek Parça Kaçakçılığı

Tüketicilerin piyasa koşullarına göre daha ucuz ve konforlu araç sahibi olma arzusu oto kaçakçılığını tetikleyen nedenler arasında yer almaktadır. Geçici ithalat kapsamında çeşitli muafiyetlerden yararlanılarak getirilen eşyaların, aldatici işlem ve davranışlarla hak sahibi olmayan şahıslarca ve amacı dışında kullanıldığı görülmektedir. Özellikle, Gürcistan, Bulgaristan ve Romanya başta olmak üzere farklı ülkelerden temin edilen ikinci el lüks araçların ülkemizdeki değerlerinin çok altındaki fiyatlar üzerinden vatandaşlarımıza satıldığı, yurtdışında yerleşik olmayan vatandaşlarımız adına ilgili ülkeden vekalet veya ruhsat temin edildiği, yabancı uyruklu araç

sahipleri tarafından turistik kolaylıklar kapsamında araçların ülkemize getirildiği ve ülkemiz sınırları içerisinde vatandaşlarımıza teslim edildiği, akabinde yabancı uyruklu şahısların ülkemizi araçsız olarak terk ettiği, ülkemizde kalan araçların vekaletler veya sahte araç ruhsatlarıyla hak sahibi olmayan şahıslarca kullanıldığı en önemli örnekler arasındadır. Ayrıca oto kaçakçılığına yönelik olarak ülkemize usulsüz şekilde otomobil ithalatı gerçekleştirilmekteydi. Yapılan çalışmalarda el konulan kaçak otomobillerin bir bölümünün yurtdışında tescil gören ikinci el araç oldukları ve kullanılmamış araç beyan edilerek ithal edildiği, araçların bir kısmının ise motor ve donanım özellikleri ile kıymetlerinin eksik beyan edilerek ithal edilmekteydi.

Yurtdışı menşeli uluslararası yolcu ve yük taşımacılığı yapan araçlar ve kaçakçılara ait özel araçlarla illerde bulunan kara sınır kapıları üzerinden ülkemize kaçak oto yedek parçası getirilmekteydi. Ülkemize getirilen kaçak oto yedek parçaları özel araçlar ve yük taşımacılığında kullanılan araçlarla diğer illere sevk edilerek ve sanayi siteleri üzerinden piyasaya sürülmekteydi.

İlaç ve Tıbbi Cihaz Kaçakçılığı

Grafik 12: 2017 Yılında En Fazla Kaçak İlaç Ele Geçirilen 20 İl (Adet)

Üretim, saklama ve nakliye koşullarının bilinmemesi kaçak ilaçlar, tıbbi ürünleri insan sağlığı açısından tehlikeli hale getirmektedir. İnternet ortamı, ilaç-tıbbi ürün kaçakçılığını tetikleyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle internetin satış yöntemi olarak kullanılması, kaçak ilaç-tıbbi ürün tedarik zincirinde ürünlerin son tüketiciye ulaştırılmasında kaçakçılar için büyük kolaylıklar sağladığı görülmektedir. 2017 yılı içerisinde kaçakçılığa konu edilen ürünler arasında ilaç-tıbbi cihaz ve ürün türleri incelendiğinde; cinsel performansı artıran ürünler, tıbbi ilaçlar, hayvansal ilaçlar, zayıflamaya yönelik ürünler, sporcu gıda takviyeleri ve zirai ilaçlar yer almaktadır.

Kıymetli Taş ve Maden Kaçakçılığı

2017 yılı içerisinde daha çok altın ve gümüş ziynet eşyaları, cıva, titanyum, alüminyum ve Rus taşlarının kaçakçılığa konu edildiği görülmektedir.⁴² Avrupa ülkelerinde ikamet eden Türk uyruklu şahıslarca, buradan temin edilen işlenmemiş altınların yük taşımacılığında kullanılan araçların gizli düzeneklerine saklanmak suretiyle sınır kapıları üzerinden ülkemize getirilmekteydi, İstanbul'a getirilen altınlar İstanbul Kapalı Çarşısı'nda işlenerek tekrar aynı yöntemle Avrupa ülkelerine götürülmekteydi. Cıva maddesinin de uluslararası yük taşımacılığı yapan araçların gizli bölmelerine saklanmak suretiyle Irak'a açılan sınır kapısı üzerinden ülkemize getirildiği ve yine bu araçlarla yurtiçi sevkiyatının yapıldığı görülmekteydi. Ayrıca Suriye kaynaklı olduğu değerlendirilen alüminyum maddesi de yolcu taşımacılığında kullanılan araçlar ile diğer illere taşınmaktaydı. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Raporları, 2017)

Canlı Hayvan ve Et Kaçakçılığı

Canlı hayvan kaçakçılığı eksik beyan ve sahte izin belgeleri düzenleyerek ya da sınır kapılarının bulunmadığı bölgelerde tel örgülerden veya mayınlı sahalardan geçirilerek ülkemize sokulmaktaydı. İran, Irak, Suriye, Bulgaristan, Yunanistan adaları ve Gürcistan ülkeleri ile kara ve deniz sınırı olan bölge illerimiz, hayvansal ürün üretiminin yapıldığı illerimiz ile hayvansal ürünlerin piyasaya sürülmesi anlamında geniş tüketici potansiyeline sahip olan nüfus sayısı yüksek illerimiz canlı hayvan ve et kaçakçılığı açısından riskli bölgeler arasındadır.

Bu döneme yapılan çalışmalarda morfolojik özellikleri (Yele, renk ve boynuz yapısı) ülkemizde bulunan sığır ırklarından farklı olduğu anlaşılan kaçak büyükbaş hayvan ele geçirilmişti. Yunanistan menşeli olduğu değerlendirilen kaçak kırmızı etlerin kaçakçılara ait özel araçlar ile İstanbul

⁴² Kıymetli madenler ve kıymetli taşların kaçakçılığıyla ilgili olarak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı karar doğrultusunda işlem yapılmaktadır. (Resmi Gazete, 1930)

iline sevk edilmekteydi. Bu dönemde ayrıca İstanbul'da çok sayıda yabancı ırk ve cinsten kurt, köpek, kuş, kedi ve ördek de ele geçirilmişti. Ayrıca; Ukrayna'dan havayolu ile yolcu beraberinde muafiyetler ihlal edilerek yabancı cins ve ırkta kedi ve köpekler de ülkemize getirilmişti.

İhracat Kaçakçılığı (Hayali İhracat)

Hayali ihracat suçunun tespitine yönelik yapılan çalışmalarda; paravan şirketler üzerinden hayali ihracat gerçekleştirildiği ve devletten haksız KDV iadesi alındığı saptanmıştı. Aralarında kamu görevlilerinin de bulunduğu kişilerle birlikte organize bir şekilde hareket eden şirket sahibi kişilerin, naylon fatura kullanarak ihracata konu tekstil ürünlerinin cins, miktar, evsaf ve fiyatlarını gümrük çıkış beyannamelerinde farklı göstermek suretiyle hayali ihracat gerçekleştirdikleri, usulsüz gerçekleştirilen bu ihracatlar üzerinden yüksek miktarlarda KDV iadesi aldıkları ve bu yolla devletin ihracat için sağladığı teşviklerin haksız kazanca dönüştürüldüğü görülmekteydi. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Raporları, 2017)

Muhtelif Emtia Kaçakçılığı

Muhtelif Emtia Kaçakçılığı kapsamında; daha çok kişisel kullanım ürünleri, tekstil ve kırtasiye ürünleri, oyuncak, ev aletleri, elektronik sigara ve likitleri ile hırdavat ürünlerinin kaçakçılığa konu edildiği görülmektedir. Kaçak yollardan ülkeye getirilen Çin menşeli ürünlerin tasfiye işletme genel müdürlüklerinden alınan ürünlerle değiştirildiği, yine bu kurumlardan temin edilen evraklar ile kaçak ürünlere yasal görünüm kazandırılmaya çalışıldığı görülmektedir.

İran, Irak ve Suriye kaynaklı olduğu değerlendirilen Çin menşeli muhtelif emtiaların (Çakmak, kozmetik ürün, oyuncak, pil, gözlük, kol saati, maytap, giyim eşyası vb.) Mardin, Şanlıurfa, Van ve Hakkari başta olmak üzere sınır bölgesinde bulunan illerimizde depolandığı, yük taşımacılığında kullanılan araçlara ve kargo firmaları aracılığı ile diğer illere sevklerinin sağlandığı anlaşılmıştı. (İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Raporları, 2017)

İthalat kaçakçılığına yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda; ihtisas gümrük müdürlükleri üzerinden ithal edilmesi gereken bazı muhtelif emtiaların (İnşaat eldiveni, çakmak, tekstil ürünü) ihtisas gümrüğü olmayan diğer gümrük müdürlükleri üzerinden usulsüz şekilde ülkemize ithal edildiği ve kargo firmaları aracılığı ile batı illerine sevk edildiği anlaşılmıştı. Farklı

ülkelerden ithal edilen, akabinde antrepolar⁴³ üzerinden herhangi bir nedenle ithal eşyanın çıkış ülkesine geri gönderileceği beyan edilen gıda ürünlerinin ülke içerisinde bırakıldığı, ülke içerisinde bırakılan ürün yerine toprak-gübre karışımı maddenin eşyanın çıkış ülkesine gönderildiği, ülke içerisinde bırakılan ürünün iç piyasaya sürülerek vergi kaçakçılığı yapıldığı ve haksız kazanç elde edildiği görülmektedir.

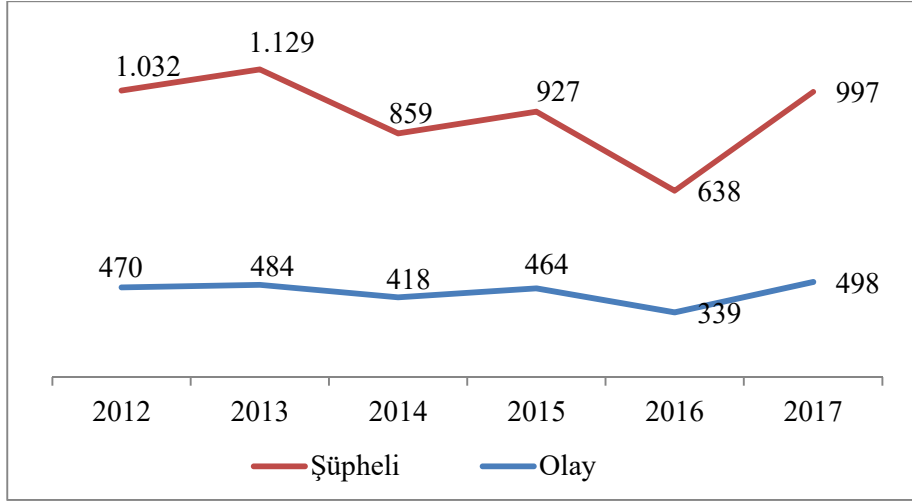
Literatürde yer alan birçok araştırma ve uluslararası sağlık kuruluşunun raporlarında geleneksel tütün ürünlerine benzer sağlık riskleri taşıdığı gerekçesi ile zararlı olduğu ve kullanılmasının uygun olmadığı dile getirilen elektronik sigara ürünlerine son dönemde tüketici talebinin yoğun olduğu görülmektedir. Elektronik sigara ile ilgili olarak farklı ülkelerde farklı yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Ülkemizde ise Sağlık Bakanlığı tarafından elektronik sigaraların ithaline izin verilmemektedir.²⁵ Şubat 2020 tarihinde de Elektronik sigara ve benzeri cihazlar ile bazı tütün mamulleri taklit eder tarzda kullanılan mamullerin ithalinin yasaklandığına ilişkin karar yürürlüğe konulmuştur. (Resmi Gazete, 2010)

Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı

Ülkemizde bulunan tarihi eserlerin çeşitliliği ve görselliği ülkemizin uluslararası alanda tanıtımına büyük katkı sağlamakta ve bu eserlerin sergilendiği müzelerimiz turizm için önemli bir tercih sebebi olmaktadır. Genel olarak tarihi eser kaçakçılığı suçunun işleniş yöntemlerine bakıldığında, kırsal alanlarda kaçak kazı sonucu ortaya çıkarılan tarihi eserlerin yasa dışı olarak satışa sunulmak üzere “Toplama Merkezi” konumunda olan büyük şehirlerde toplandığı, akabinde buralarda özellikle pazarlamacılar, antikacılar ve koleksiyonerler tarafından eserlerin nitelik yönünden iyi durumda olanlarına müzelerin ön gördüğü resmi miktardan daha fazlası verilerek satın alınmak suretiyle kaçakçılığa konu edildiği, kalitesi düşük olanların ise müzelere yönlendirildiği görülmektedir. Tarihi eser kaçakçılığının örgütlü yapısında ise en etkin grup olan ve bu işi meslek haline getiren pazarlamacıların, toplayıcı şahıslar kanalıyla satın aldıkları eserleri yurt dışında bulunan galeri ve müzayede evlerinde sattıkları anlaşılmaktadır.

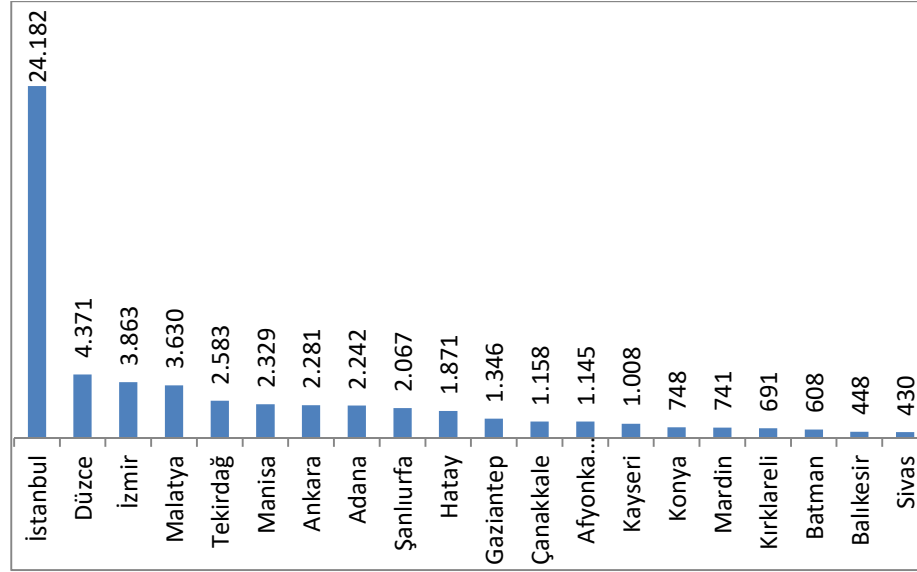
⁴³ Antrepo: Transit ticarete gümrük vergisine konu olup henüz vergi ve resimleri ödenmemiş malların korunduğu, gerektiğinde küçük tamamlayıcı işlemlerin yapıldığı, gümrük binaları yakınında bulunan, kamu veya özel kesimce işletilen bir tür depo. (İktisat Terimleri Sözlüğü, 2011, s. 23)

Grafik-13: Yıllara Göre Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı Şüpheli ve Olay Sayısı

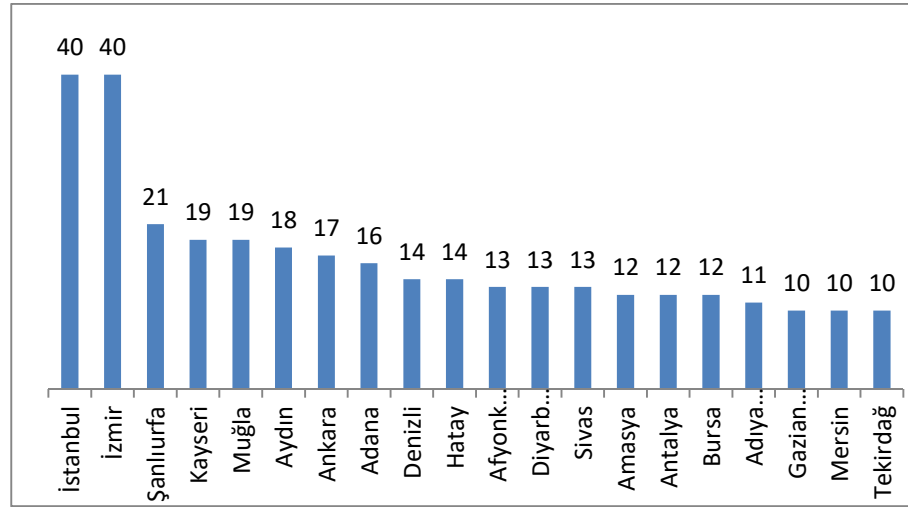
Tarihi eser kaçakçılığı ile mücadelede, 2017 yılında toplam 498 adet çalışma gerçekleştirilmiş, bu çalışmalar neticesinde 997 şüpheli hakkında yasal işlem yapılmıştır. Böylelikle olay ve şüpheli sayısı bakımından geçen yıla oranla ciddi bir artış görülmüştür.

Suçla mücadele sırasında; Kaçakçılığa konu edilen tarihi eserlerin ortaya çıkarılmasında önemli bir unsur olan kaçak kazıların, özellikle internet üzerinden oluşturulan sitelerde yer alan dedektör satışı reklamları sayesinde artış gösterdiği, Özellikle sikke ve heykelcikten oluşan taklit/imitasyon eserlerin “dolandırıcılık” amaçlı olarak piyasaya sürüldüğü, Define arama amacıyla oluşturulan internet sitelerinde suça teşvik edici bilgilerin yer alması nedeniyle insanların kaçakçılığa özendirildiği, Bazı koleksiyoner ve antikacıların kültür varlıkları kaçakçılığı olaylarına karıştığı, Tarihi eserlerin yurt içerisindeki naklinde otomobil ve otobüslerin yanı sıra kargo firmaları da kullanıldığı, Ülkemize gelen yabancı turistlerin ülkelerine dönüşleri sırasında, özellikle havalimanlarından üzerlerinden tarihi eser ele geçirildiği görülmüştür. Tarihi eser kaçakçılığının yurt dışı güzergâhına bakıldığında daha çok karayolunun tercih edildiği, bu kapsamda Batı Balkan ülkeleri (Bulgaristan, Sırbistan, Hırvatistan ve Slovenya) veya Romanya, Macaristan ve Avusturya gibi ülkeler üzerinden nihai varış noktasında bulunan ülkelerin (Almanya ve İsviçre) hedeflendiği değerlendirilmektedir.

Grafik 14: 2017 Yılında En Fazla Kültür ve Tabiat Varlıkları Kaçakçılığı Olayı Olan İlk 20 İl (Adet)

Tarihi eser olaylarının en çok meydana geldiği illere bakıldığında, toplama merkezi konumunda olan metropol şehirler, yurt dışı çıkış noktaları bulunan liman kentleri ve tarihi eser kaçakçılığı açısından potansiyel risk taşıyan illerin ağırlık kazandığı görülmektedir.

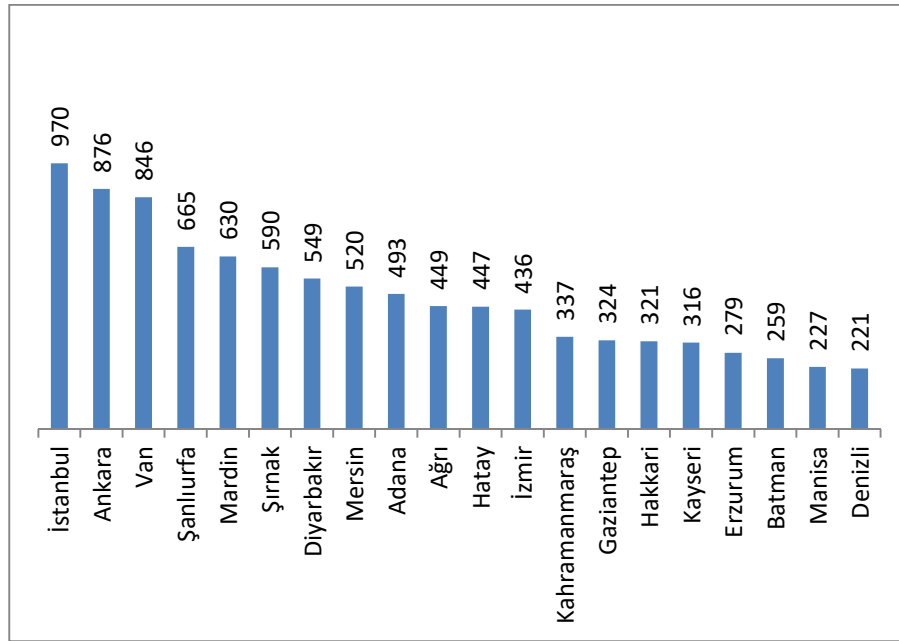

Grafik-15: 2017 Yılında En Çok Tarihi Eser Yakalanan İlk 20 İl

Ele geçirilen tarihi eserlerin büyük çoğunluğunun toplama merkezleri, liman kentleri ve güzergâhı ile Suriye sınırında bulunan illerimizde yoğunlaştığı görülmektedir

Biyokaçakçılık

Biyokaçakçılık, belirli bir bölgede endemik olarak yaşayan ve bulunan bitki, hayvan, bitki tohumları, hayvan parçaları kan veya dokuları yetkili makamların izni olmadan toplayarak ülke dışına kaçırılmasıdır. CITES (Nesli Tehlike Altındaki Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine Yönelik Sözleşme) kapsamında nesli tehlike altında olan hayvan ve bitki türleri kategorilere ayrılmış ve bu kategorilere göre söz konusu türlerin ticareti sınırlandırılmış ya da yasaklanmıştır. Biyokaçakçılık faaliyetleri bu suç türünün gereği olarak daha çok kırsal alanlarda gerçekleştirilmektedir. (Dayıoğlu, Yılmaz, & Başaran, 2019, s. 75)

Grafik-16: 2017 Yılı Kaçakçılık Olay Sıralaması (İlk 20 İl)

Sonuç

Suç, suçlu ve toplum üçgeninde makul illiyet kurulmadan veya geri planına ilişkin yeterli tespit yapılmadan alınan tedbirlerin doğurduğu sonuçlardır. Bazen bu durum sorunu daha da kronikleştirmektedir. Bu nedenle, suç ve suçluyla mücadelede yöntem kadar, tedbirin kapsamı ve amacına hizmet

eden analizlerin yerinde kullanımı veya verilerin doğru okunması büyük önem taşımaktadır. Hızla değişen ve gelişen, aynı zamanda teknolojinin de getirmiş olduğu avantajlarla büyük bir köy haline dönen dünyada, organize suç örgütleri de iletişim ağlarını ve ilişkilerini güçlendirerek gerek ulusal gerekse uluslararası alanda faaliyetlerine yön vermektedirler. Bu anlamda suç örgütleriyle mücadele de zorlaşmakta azim, gayret ve profesyonelliğin yanı sıra ulusal ve uluslararası işbirliğini gerektirmektedir. Örgütlü suçlarla mücadele uzun soluklu çalışmalara dayalı, özel soruşturma yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı ve yüksek personel motivasyonu gerektiren bir alandır. Suçla mücadelede elde edilecek başarıların yanı sıra önleyici tedbirlerle vatandaşlar nezdinde farkındalık oluşturulması da şarttır. Bu önleyici tedbirler kapsamında; suçun ortaya çıkmadan engellenmesi, suç örgütlerine yerel seviyede dahi teşkilatlanma fırsatı verilmeden müdahale edilmesi ve kolluk ile vatandaş ilişkisinin daha da sağlam hale getirilmesi önem arz etmektedir.

Örgütlü suçla mücadelede, topyekûn mücadele perspektifinin ortaya konulması ve bunun belirli bir plan ve program dâhilinde etkili bir biçimde uygulanması gerekmektedir. Bu perspektif sadece kolluk alanıyla sınırlı kalmamalı, bu tür suçları besleyen ve büyüten tüm sebepleri ortadan kaldırmaya yönelik bir anlayışı da bünyesinde barındırmalıdır. Bu noktada; kaçakçılığa konu edilen insan, eşya ve ürünlere ülkeye giriş aşamasında müdahale edilmesi, kaçakçılıkla mücadelenin etkili olarak yürütülmesi açısından önemli bir zorunluluktur

Toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerçekleştirilen kamu hizmetlerinin en önemli kaynaklarından biri de vergilerdir. Kamu harcamalarını finanse etme amacının yanı sıra ekonomik ve sosyal yaşamı etkileyen, bir istikrar politikası değişkeni olarak da kullanılmaktadır. Vergilerin sahip olduğu bu önem, vergi gelirlerinin yeterli düzeyde toplanmasını gerekli kılmaktadır. Ancak, vergi kanunlarına göre ödenmesi gereken vergi miktarları ile mükelleflerin beyan ederek fiilen ödedikleri vergi miktarları arasında yüksek farklar ortaya çıkmaktadır. Bu farkların en önemli sebeplerinden biri de vergi kaçakçılığıdır. 2016 yılı içerisinde ele geçirilen kaçak sigaraların neden olduğu vergi kaybının yaklaşık 400 milyon TL'yi bulduğu tahmin edilmektedir. Diğer yandan terör örgütleri tarafından, sınırlarımız dışında oluşturulan sözde gümrük noktalarından geçiş yapan kaçakçılardan vergi adı altında para alınarak büyük gelirler sağlandığı bilinmektedir. Her durum da göstermektedir kaçakçılık hem bugünümüzü hem de yarınımızı tehdit eden bir suç türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Emtia kaçakçılığı, kültür ve tabiat varlıkları kaçakçılığı, Akaryakıt kaçakçılığı ülke ekonomisine ciddi bir tehdit olarak varlık göstermektedir. Esas itibarıyla, ülkemizi transit olarak etkileyen ve tüketim için ülkemize

ithal edilen kaçakçılığa karşı verilen mücadele, farklı temeller üzerinde yapılmaktadır. Ülkemizi transit boyutuyla etkileyen kaçakçılık ile mücadele açısından, uluslararası işbirliği ve koordinasyon büyük önem arz etmektedir. Bölge ülkeleriyle ülkemiz arasında güven tesis edilmesi bakımından son derece önemlidir.

Bir diğer unsur ise küreselleşmeyle birlikte önem kazanan iletişim, ulaşım, insan ve sermaye hareketlerindeki artış ve kolaylıkların suç örgütleri için fırsat haline gelmesi ve örgütlerin yasa dışı faaliyetlerini ulusal sınırların dışına taşımalarıdır. Bu bağlamda sınır aşan suçlara karşı ülkelerin tek başlarına mücadele etmeleri imkansız hale gelmiş, uluslararası işbirliği ihtiyacından hareketle gerek bölgesel gerekse küresel çapta birçok girişim ve işbirliği mekanizmasının hayata geçirilmesi önemli bir ihtiyaç halini almıştır. Bireylerin ahlaki, ruhsal ve psikolojik yapısını bozan toplumun huzurunu tehdit eden örgütlü suç yapılanmalarıyla etkin mücadele yapılması ve tüm ülkelerin ortak bir tavır alması kaçınılmaz hale gelmiştir. Kaçakçılık ve organize suçlar, diğer suçlara nazaran sayıca az olsa da, topluma yönelttiği tehlike bakımından çok daha büyük maliyet ve olumsuzluklara yol açmaktadır. Suç örgütlerinde, paraya ve güce ulaşmak için her yolu meşru sayan bir anlayış bulunmaktadır. Hukuk devletine ve kanun hâkimiyetine meydan okuyan bu anlayış, toplumun huzur ve güvenliğini tehdit ederken bireylerin can ve mal emniyetini hiçe saymakta, toplumun devlete olan itimadını ve geleceğe olan ümidini aşındırmaktadır.

Örgütlü suç kavramı, bünyesinde onlarca farklı suç türünü barındırabilen, son derece geniş yelpazeli ciddi bir güvenlik problemine işaret etmektedir. Bireylerdeki güven duygusunu zedeleyen, toplum yapısını tehdit eden ve yönetim mekanizmalarını kullanılamaz hale getiren bir suç türüdür. Dolayısıyla, diğer suçlara göre sayıca daha az olsa da örgütlü suçların toplumsal yapıya verdiği zarar ve ortaya çıkardığı riskler daha büyüktür. Kaçakçılık suçları vergi kaybına ve ülkenin ekonomik dezenformasyona neden olmanın yanında vatandaşlarımızı da doğrudan tehdit etmektedir.

Kaynakça

(1930, Şubat 25). *Resmi Gazete*(1433).

(2007, Mart 31). *Resmi Gazete*(26479).

(2007, Mart 31). *Resmi Gazete*(26479).

(2010, Şubat 28). *Resmi Gazete*(31053).

(2010, Şubat 25). *Resmi Gazete*(31050).

(2011, Temmuz 12). *Resmi Gazete*(27992).

(2019). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atlı, C. (2003). İğdır Nahçıvan İlişkilerindeÖnemli Geçiş Noktası Hasret Kapısı Açılışı ve İki ülke ilişkilerindeki Rölü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(28).

Dayıoğlu, H., Yılmaz, A., & Başaran, G. (2019, Aralık). Türkiye'de Biyokaçakçılık. *Dumlupınar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*(43).

Gürün, K. (1991). *Türk Sovyet İlişkileri (1920-1953)*. Ankara.

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Raporları. (2017).

İktisat Terimleri Sözlüğü. (2011). Ankara.

Kahveci, M. (2014). *Organize Suçların Ülke Ekonomisine Etkilerinin İstatistiksel Analiz ve Kontitatif Açından Değerlendirilmesi YYLT*. İstanbul.

Meray, S. L. (1970). *Lozan Barış Konferansı Tutanaklar Belgeler*. Ankara.

Özey, R. (2002). *Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği*. İstanbul.

Sami, Ş. (2015). *Kamus-ı Türki*. Ankara.